

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే

॥ అష్టాదశాధికశతతమః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ అష్టాదశాధికశతతమః సర్గః ॥

సీతానసూయాసంవాదోఽనసూయయా సీతాయై ప్రేమోపహారస్య
దానమనసూయయా పృష్టయా సీతయా తాం ప్రతి
స్వీయస్వయంవరవృత్తాంతస్య వర్ణనం

సా త్వేవముక్తా వైదేహీ త్వనసూయానసూయయా |
ప్రతిపూజ్య వచో మందం ప్రవక్తముపచక్రమే || 2.118.1 ||

నైతదాశ్చర్యమార్యాయాం యన్మాం త్వమనుభాషసే |
విదితం తు మమాప్యేతద్ యథా నార్యాః పతిర్గురుః || 2.118.2 ||

యద్యప్యేష భవేద్ భర్తా అనార్యో వృత్తివర్జితః |
అద్వైధమత్ర వర్తవ్యం తథాప్యేష మయా భవేత్ || 2.118.3 ||

కిం పునర్యో గుణశ్లాఘ్యః సానుక్రోశో జితేంద్రియః |
స్థిరానురాగో ధర్మాత్మా మాతృవత్ప్రితృవత్ప్రియః || 2.118.4 ||

యాం వృత్తిం వర్తతే రామః కౌసల్యాయాం మహాబలః |
తామేవ నృపనారీణామన్యాసామపి వర్తతే || 2.118.5 ||

సకృద్ దృష్టాస్వపి స్త్రీషు నృపేణ నృపవత్సలః |
మాతృవద్ వర్తతే వీరో మానముత్సృజ్య ధర్మవిత్ || 2.118.6 ||

ఆగచ్ఛంత్యాశ్చ విజనం వనమేవం భయావహం |
సమాహితం హి మే శ్వశ్వా హృదయే యత్ స్థిరం మమ || 2.118.7 ||

పాణిప్రదానకాలే చ యత్ పురా త్వగ్నిసన్నిధౌ |
అనుశిష్టం జనన్యా మే వాక్యం తదపి మే ధృతం || 2.118.8 ||

న విస్మృతం తు మే సర్వం వాక్యైః సైవర్థర్మచారిణి |
పతిశుశ్రూషణాన్నార్యాస్తపో నాన్యద్ విధీయతే || 2.118.9 ||

సావిత్రి పతిశుశ్రూషాం కృత్వా స్వర్గే మహీయతే |
తథావృత్తిశ్చ యాతా త్వం పతిశుశ్రూషయా దివం || 2.118.10 ||

వరిష్ఠా సర్వనారీణామేషా చ దివి దేవతా |
రోహిణీ న వినా చంద్రం ముహూర్తమపి దృశ్యతే || 2.118.11 ||

ఏవంవిధాశ్చ ప్రవరాః స్త్రియో భర్తృదృఢవ్రతాః |
దేవలోకే మహీయంతే పుణ్యేన స్వేన కర్మణా || 2.118.12 ||

తతోఽనసూయా సంహృష్టా శ్రుతోఽక్షం సీతయా వచః |
శిరసాఽఽఘ్రాయ చోవాచ మైథిలీం హర్షయంత్యుత || 2.118.13 ||

నియమైర్వివిధైరాప్తం తపో హి మహదస్తి మే |
తత్ సంశ్రిత్య బలం సీతే ఛందయే త్వాం శుచివ్రతే || 2.118.14 ||

ఉపపన్నం చ యుక్తం చ వచనం తవ మైథిలి |
ప్రీతా చాస్మ్యుచితాం సీతే కరవాణి ప్రియం చ కిం || 2.118.15 ||

తస్యాస్తద్ వచనం శ్రుత్వా విస్మితా మందవిస్మయా |
కృతమిత్యబ్రవీత్ సీతా తపోబలసమన్వితాం || 2.118.16 ||

సా త్వేవముక్తా ధర్మజ్ఞా తయా ప్రీతతరాభవత్ |
సఫలం చ ప్రహర్షం తే హంత సీతే కరోమ్యహం || 2.118.17 ||

ఇదం దివ్యం వరం మాల్యం వస్తమాభరణాని చ |
అంగరాగం చ వైదేహి మహార్హమనులేపనం || 2.118.18 ||

మయా దత్తమిదం సీతే తవ గాత్రాణి శోభయేత్ |
అనురూపమసంక్లిష్టం నిత్యమేవ భవిష్యతి || 2.118.19 ||

అంగరాగేణ దివ్యేన లిప్తాంగీ జనకాత్మజే |
శోభయిష్యసి భర్తారం యథా శ్రీర్విష్ణుమవ్యయం || 2.118.20 ||

సా వస్త్రమంగరాగం చ భూషణాని స్రజస్తథా |
మైథిలీ ప్రతిజగ్రాహ ప్రీతిదానమనుత్తమం || 2.118.21 ||

ప్రతిగృహ్య చ తత్ సీతా ప్రీతిదానం యశస్వినీ |
శ్లిష్టాంజలిపుటా ధీరా సముపాస్త తపోధనాం || 2.118.22 ||

తథా సీతాముపాసీనామనసూయా దృఢవ్రతా |
వచనం ప్రష్టుమారేభే కథాం కాంచిదనుప్రియాం || 2.118.23 ||

స్వయంవరే కిల ప్రాప్తా త్వమనేన యశస్వినా |
రాఘవేణేతి మే సీతే కథా శ్రుతిముపాగతా || 2.118.24 ||

తాం కథాం శ్రోతుమిచ్ఛామి విస్తరేణ చ మైథిలి |
యథాభూతం చ కార్తస్స్యేన తన్నే త్వం వక్తుమర్హసి || 2.118.25 ||

ఏవముక్తా తు సా సీతా తాపసీం ధర్మచారిణీం |
శ్రూయతామితి చోక్త్యా వై కథయామాస తాం కథాం || 2.118.26 ||

మిథిలాధిపతిర్వీరో జనకో నామ ధర్మవిత్ |
క్షత్రకర్మణ్యభిరతో న్యాయతః శాస్తి మేదినీం || 2.118.27 ||

తస్య లాంగలహస్తస్య కృషతః క్షేత్రమండలం |
అహం కిలోత్థితా భిత్త్వా జగతీం నృపతేః సుతా || 2.118.28 ||

స మాం దృష్ట్వా నరపతిర్ముష్టివిక్షేపతత్పరః |
పాంసుగుంతితసర్వాంగీం విస్మితో జనకోఽభవత్ || 2.118.29 ||

అనపత్యేన చ స్నేహాదంకమారోప్య చ స్వయం |
మమేయం తనయేత్యుక్త్వా స్నేహో మయి నిపాతితః || 2.118.30 ||

అంతరిక్షే చ వాగుక్తా ప్రతిమామానుషీ కిల |
ఏవమేతన్నరపతే ధర్మేణ తనయా తవ || 2.118.31 ||

తతః ప్రహృష్టో ధర్మాత్మా పితా మే మిథిలాధిపః |
అవాప్తో విపులామృద్ధిం మామవాప్య నరాధిపః || 2.118.32 ||

దత్తా చాస్మీష్టవద్దేవ్యై జ్యేష్ఠాయై పుణ్యకర్మణే |
తయా సంభావితా చాస్మి స్నిగ్ధయా మాతృసౌహృదాత్ || 2.118.33 ||

పతిసంయోగసులభం వయో దృష్ట్వా తు మే పితా |
చింతామభ్యగమద్ దీనో విత్తనాశాదివాధనః || 2.118.34 ||

సదృశాచ్ఛాపకృష్ణాచ్చ లోకే కన్యాపితా జనాత్ |
ప్రధర్షణమవాప్నోతి శక్రేణాపి సమో భువి || 2.118.35 ||

తాం ధర్షణామదూరస్థాం సందృశ్యాత్మని పార్థివః |
చింతార్ణవగతః పారం నాససాదాప్లవో యథా || 2.118.36 ||

అయోనిజాం హి మాం జ్ఞాత్వా నాధ్యగచ్ఛత్ స చింతయన్ |
సదృశం చాభిరూపం చ మహీపాలః పతిం మమ || 2.118.37 ||

తస్య బుద్ధిరియం జాతా చింతయానస్య సంతతం |
స్వయంవరం తనూజాయాః కరిష్యామీతి ధర్మతః || 2.118.38 ||

మహాయజ్ఞే తదా తస్య వరుణేన మహాత్మనా |
దత్తం ధనుర్వరం ప్రీత్యా తూణీ చాక్షయ్యసాయకౌ || 2.118.39 ||

అసంచాల్యం మనుష్యైశ్చ యత్సేనాపి చ గౌరవాత్ |
తన్న శక్తా నమయితుం స్వప్నేష్యపి నరాధిపాః || 2.118.40 ||

తద్ధనుః ప్రాప్య మే పిత్రా వ్యాహృతం సత్యవాదినా |
సమవాయే నరేంద్రాణాం పూర్వమామంత్ర్య పార్థివాన్ || 2.118.41 ||

ఇదం చ ధనురుద్యమ్య సజ్యం యః కురుతే నరః |
తస్య మే దుహితా భార్యా భవిష్యతి న సంశయః || 2.118.42 ||

తచ్చ దృష్ట్వా ధనుఃశ్రేష్ఠం గౌరవాద్ గిరిసన్నిభం |
అభివాద్య నృపా జగ్మురశక్తాస్తస్య తోలనే || 2.118.43 ||

సుదీర్ఘస్య తు కాలస్య రాఘవోఽయం మహాద్యుతిః |
విశ్వామిత్రేణ సహితో యజ్ఞం ద్రష్టుం సమాగతః || 2.118.44 ||

లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా రామః సత్యపరాక్రమః |
విశ్వామిత్రస్తు ధర్మాత్మా మమ పిత్రా సుపూజితః || 2.118.45 ||

ప్రోవాచ పితరం తత్ర రాఘవౌ రామలక్ష్మణౌ |
సుతౌ దశరథస్యేమౌ ధనుర్దర్శనకాంక్షిణౌ |
ధనుర్దర్శయ రామాయ రాజపుత్రాయ ధైవికం || 2.118.46 ||

ఇత్యుక్తస్తేన విప్రేణ తద్ ధనుః సముపానయత్ |
తద్ ధనుర్దర్శయామాస రాజపుత్రాయ ధైవికం || 2.118.47 ||

నిమేషాంతరమాత్రేణ తదానమ్య మహాబలః |
జ్యం సమారోప్య ఝటితి పూరయామాస వీర్యవాన్ || 2.118.48 ||

తేనాపూరయతా వేగాన్మధ్యే భగ్నం ద్విధా ధనుః |
తస్య శబ్దోఽభవద్ భీమః పతితస్యాశనేర్యథా || 2.118.49 ||

తతోఽహం తత్ర రామాయ పిత్రా సత్యాభిసంధినా |
ఉద్యతా దాతుముద్యమ్య జలభాజనముత్తమం || 2.118.50 ||

దీయమానాం న తు తదా ప్రతిజగ్రాహ రాఘవః |
అవిజ్ఞాయ పితుశ్చందమయోధ్యాధిపతేః ప్రభోః || 2.118.51 ||

తతః శ్వశురమామంత్ర్య వృద్ధం దశరథం నృపం |
మమ పిత్రా త్వహం దత్తాం రామాయ విదితాత్మనే || 2.118.52 ||

మమ చైవానుజా సాధ్వీ ఊర్మిలా శుభదర్శనా |
భార్యార్థే లక్ష్మణస్యాపి దత్తా పిత్రా మమ స్వయం || 2.118.53 ||

ఏవం దత్తాస్మి రామాయ తథా తస్మిన్ స్వయంవరే |
అనురక్తాస్మి ధర్మేణ పతిం వీర్యవతాం వరం || 2.118.54 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే
అయోధ్యాకాండే అష్టాదశాధికశతతమః సర్గః ||